

4.

BIBLIOTEKA BURA
HISTORYCZNEGO W. P.

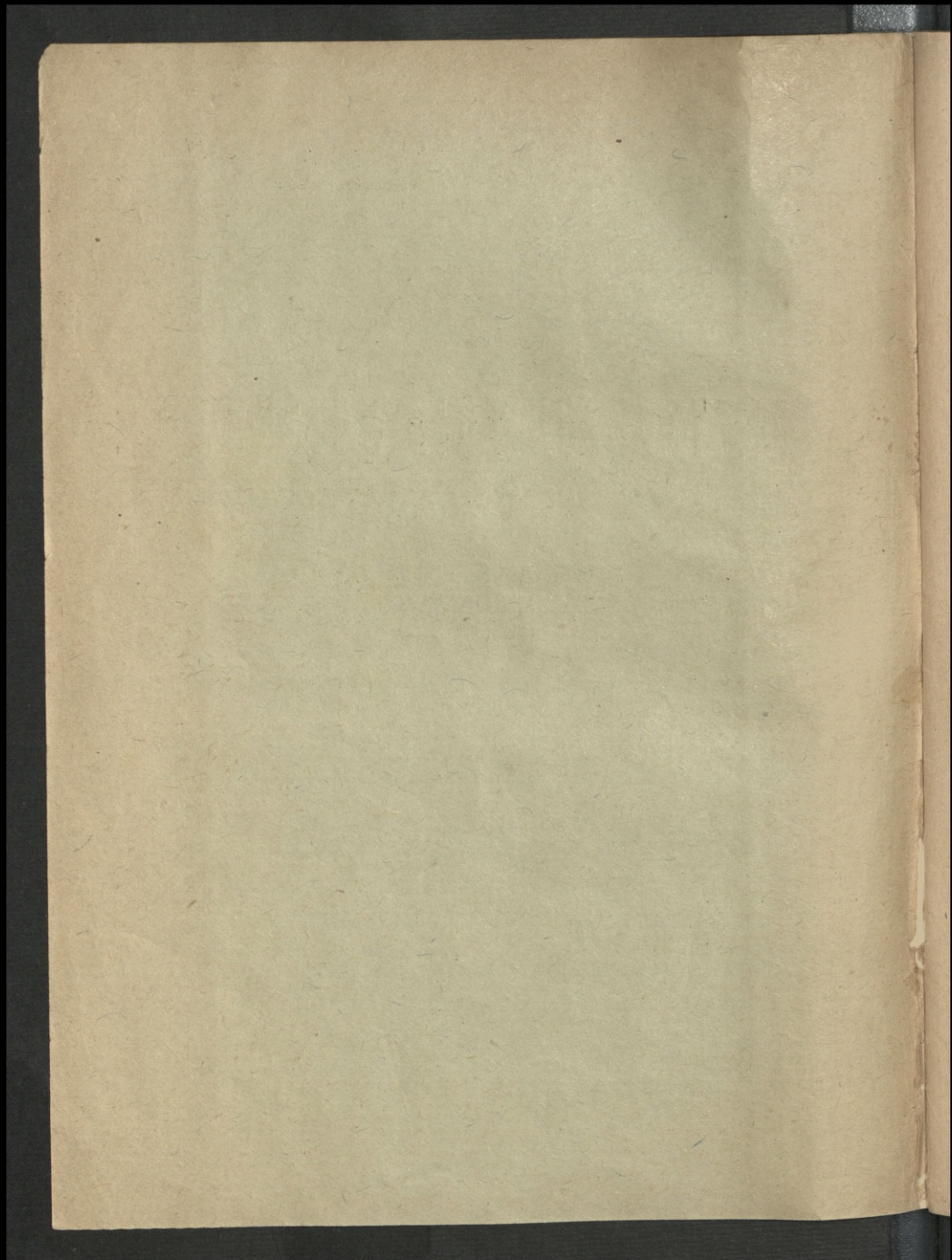
A. HEIDRICH
harc mistrz.

PRZYSPOSOBIENIE WOJSKOWE
W HARCERSTWIE.

PROGRAM I-go STOPNIA
PRZYSPOSOB. WOJSK.

Wydawnictwo „Harc mistrza”.
Warszawa — 1926.

1274/5

A. HEIDRICH
harc mistrz.

PRZYSPOSOBIENIE WOJSKOWE W HARCERSTWIE.

PROGRAM I-go STOPNIA
PRZYSPOSOB. WOJSK.

Wydawnictwo „Harc mistrza”.
Warszawa — 1926.

355.21. 369

1801

BIBLIOTEKA
HIST.-WOJS

Biblioteka Wojsk. Kraj. Poln.
13696 / 1
(m. P. Dzierżyńskiego)

Przysposobienie wojskowe w harcerstwie.*)

(Program I-go stopnia przysp. wojsk.).

I. JAK SOBIE WYOBRAŻAM CAŁOKSZTAŁT PROGRAMU PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO W HARCEKSTWIE (w ogólnym zarysie).

Wychodzę z założenia, że należy młodzież od lat najmłodszych już zainteresowywać najszczytniejszym obowiązkiem, do jakiego zostanie powołana po dojściu do pełnoletności, t. j. do obowiązku służby wojskowej. Nie chodzi tu o militaryzację, chodzi tylko o umożliwienie młodzieży jaknajlepszego wywiązania się z tego obowiązku.

Dlatego też uważam za konieczne, ażeby do programów prób na stopnie młodzika, wywiadowcy, ćwika i Harcerza Rzeczypospolitej były wstawione pewne elementy z zakresu przysposobienia wojskowego, a to co w tych próbach już jest uwzględnione powinno być poddane rewizji dla usunięcia rzeczy przestarzałych.

Sądziłbym nawet, że uzyskanie I st. p. w. powinno być warunkiem do dopuszczenia do próby na Harcerza Rzeczypospolitej.

*) Na skutek uchwały Naczelnej Rady Harcerskiej zwróciła się G. K. M. do dha R. Heidricha z prośbą o opracowanie programu przysposobienia wojskowego w Harcerstwie. Rezultat dotychczasowej pracy dha H. drukujemy celem wypróbowania praktycznego, prosząc instruktorów i wszystkich kompetentnych o uwagi krytyczne.

tej. Sama nazwa „Harcerza Rzeczypospolitej” nabrałaby wtedy większego uzasadnienia, bo ten kto ją nosi, byłby harcerzem, który umiałby skutecznie z bronią w ręce stawać w obronie Najjaśniejszej. Obecnie zaś nazwa ta dla niejednego zbyt mało jest uzasadniona.

Podstawą przysposobienia wojskowego jest wyszkolenie żołnierzy piechoty, dalej artylerji i kawalerji. Nowoczesne sposoby walki wymagają jednak jaknajsprawniejszego działania rozmaitych służb i dlatego też kwestja uzupełnienia tych służb na wypadek wojny przez ludzi fachowo przygotowanych stwarza potrzebę wprowadzenia do p.w. specjalizacji w szczególności dla uczniów szkół średnich i akademików.

W dalszym ciągu rozważać będę tylko sprawę przysposobienia wojskowego młodzieży do służby w piechocie, uważając ją za podstawę całego p. w.

Starałem się opracować taki program, który dałby się zrealizować w obecnych warunkach. Nie uważam, że jest on idealny. Opracowywałem go prędko, gdyż byłem związany terminem. Stąd może dużo braków.

Przysposobienie wojskowe harcerzy zaczyna się po skończeniu 16 lat i dzieli się na trzy okresy:

1) wyszkolenie pojedynczego żołnierza piechoty, trwające zasadniczo rok i zakończone egzaminem na I stop. p. w.

2) wyszkolenie dowódców sekcji i drużyny, trwające zasadniczo również rok i zakończone egzaminem na II stopień p. w. (pomocnik instruktora p. w.).

3) przygotowanie do roli instruktora p. w. — wyszkolenie w zakresie d-cy plutonu (tylko dla specjalnie zaawansowanych i zamiłowanych w tej pracy). Egzamin na instruktora p. w. powinien się odbyć już po odbyciu służby wojskowej w szeregach.

II. PROGRAM I-go STOPNIA PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO.

Program I-go stopnia p.w. obejmuje wyszkolenie pojedynczego żołnierza piechoty.

Wykonanie tego programu dzielę na dwie części: 1) część teoretyczna — trwa od września do czerwca włącznie, 2) część praktyczna — 6 tygodniowy obóz w lecie.

L. p.	Nazwa przedmiotu.	Ilość godzin		
		w ciągu 10 mies.	w obozie	razem
1	Szkoła strzelca	25	15	40
2	Wyszkolenie bojowe	15	25	40
3	Nauka o broni	8	5	13
4	Walka na bagnety	12	14	26
5	Grenadjerka	10	14	24
6	Gazoznawstwo	6	5	11
7	Terenoznawstwo	12	12	24
8	Służba łączności	5	10	15
9	Umocnienia polowe	5	10	15
10	Musztra formalna	5	2	7
11	Regulamin służby wewnętrznej	2	—	2
12	Organizacja wojska	2	—	2
13	Historia wojskowości	7	—	7

| 114 | 112 | 226

W ciągu 10 miesięcy t. j. od września do czerwca włącznie odbywają się cztery razy na miesiąc (co tydzień) 2 godzinne zbiórki. Każda taka zbiórka dzieli się na 3 „godziny” ćwiczeń lub wykładów („godzina” wykładowa lub ćwiczeń trwa 35 min.). Oprócz tego raz na miesiąc, najlepiej w ostatnią niedzielę miesiąca, odbywa się 4-godzinna wycieczka.

W obozie przewidują 28 dni na normalne prace po 4 „godziny” dziennie („godzina” wykładowa lub ćwiczeń trwa 45 min.) i 3 dni na wycieczki. Reszta z 42 dni (11 dni) to niedziele, święta, dzień przyjazdu, dzień zwijania obozu i próba na I stopień p. w.

PROGRAM SZCZEGÓŁOWY.

Uwaga: Materiał jest rozłożony na odpowiednią ilość godzin; podają też datę przeprowadzenia każdego ćwiczenia lub wykładu (np. „3.IX” oznacza, że dane ćwiczenie lub wykład powinien się odbyć na trzeciej zbiórce we wrześniu, lub „w obozie”, w rubryce „dzień” podają kolejny z pośród 28 dni normalnej pracy, w którym dane ćwiczenie lub wykład powinien się odbyć).

„Wskazówki dla instruktora”, znajdujące się w końcu programu każdego przedmiotu, są przeznaczone dla instruktorów niewykwalifikowanych wojskowo.

1. SZKOŁA STRZELCA.

Podręcznik: „Instrukcja strzelecka“.

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2.IX.	Postawa strzelecka stojąc, klęcząc i leżąc bez broni. Cel wyszkolenia strzeleckiego.	str. 60 - 63 str. 4 - 5
2	3.IX.	Objaśnić zjawisko strzału, tor pocisku, od czego zależy, składowe części toru.	str. 16 - 21
3	4.IX.	Obchwytywanie szyjki kolby, składanie się do strzału w postawie leżącej.	str. 59 - 61
4	2.X.	Przyrządy celown., linja celu, punkt celowania, p. oddania, p. trafienia. Pojęcie celowania.	str. 22-25 i 69 str. 67 - 68
5	4.X.	Składanie się do strzału w post. klęcząc Celowanie w punkt św. I i II, odl. 10 m.	str. 61 - 63 str. 70 - 71
6	1.XI.	Składanie się do strzału w post. stojąc. Błędy celowania.	str. 63 - 64 str. 68
7	2.XI.	Ściąganie spustu. Trójkąt błędów, odl. 10 m. Celowanie w punkt odległ. 25 m.	str. 78 - 82 str. 71 - 74 str. 70 - 71
8	3.XI.	Ładowanie i rozładowanie (Mausera lub Berthiera, zależnie od tego jakie karabiny ma oddział).	str. 85 - 89
9	1.XII.	Objaśnić zjawisko rozrzutu broni — od czego zależy, środek rozrzutu, prostokąt rozrzutu, dobieranie pośredn. p. celow.	str. 27 - 32
10	2.XII.	Ćwiczenia w oddawaniu strzału ślepego. Trójkąt błędów odległ. 25 m.	str. 94 - 96 str. 71 - 74
11	3.XII.	Strzelanie śrutem (konusami) (na skupienie).	str. 96 - 98

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
12	3.XII.	To samo co w 11-ej godz.	
13	1.I.	Wpływy atmosferyczne — wpływ chwili: wpływ temperatury, pogody, wiatru i oświetlenia.	str. 37 - 39
14	2.II.	Repetycje — powtórzenie przerobionego materiału.	
15	2.II.	To samo co w 14-ej godz.	
16	2.II.	To samo co w 14-ej godz.	
17	2.III.	Celowanie w punkt odległ. 50 m. Trójkąt błędów odległ. 50 m. Składania się z postawy leżącej, klęczącej i stojącej.	str. 70 - 71 str. 71 - 74 str. 60 - 64
18	2.IV.	Skuteczna przestrzeń toru. Pole śmierci, pole martwe. Działanie pocisku.	str. 39 - 43 str. 43 i 214 ew. 217 (t. 4).
19	2.IV.	Nastawianie celownika. Wybór i zmiana punktu celowania.	str. 78 str. 114-117
20	2.V.	Strzelanie śrutem-konusami (praktycznie dobór punktu celowania).	str. 96 - 98
21	„	To samo co w 20-ej godz.	
22	„	To samo co w 20-ej godz.	
23	2.VI.	Repetycja — powtórzenie całego przerobionego materiału.	
24	„	To samo co w 23-ej godz.	
25	„	To samo co w 23-ej godz.	

B. W O B O Z I E.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	1	Urządzenie strzelnicy.	
2	1	Urządzenie strzelnicy.	
3	4	Zachowanie się na strzelnicy. Służba tarczowych.	178 i 187-189 str. 184-187
4	6	Pierwsze strzelanie ostre.	106-107 p. 1
5	6	To samo co godz. 4-a.	
6	9	Ocenianie odległości.	str. 135-140
7	11	Celowanie w punkt, odległ. 100 m. Trójkąt błędów, odległ. 100 m. Ładowanie i rozładowanie.	str. 70-71 str. 71-74 str. 85-89
8	14	Drugie strzelanie ostre.	106-107 p. 2
9	14	To samo co godz. 8-a.	
10	19	Trzecie strzelanie ostre.	106-107 p. 3
11	19	To samo co godz. 10-a.	
12	21	Ocenianie odległości.	str. 135-140
13	26	Zawody w strzelaniu ostrym na 100 m.	
14	26	To samo co godz. 13-a.	
15	26	To samo co godz. 13-a.	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Instruktor, prowadzący wyszkolenie strzeleckie, powinien się jaknajdokładniej zapoznać z „Instrukcją strzelecką”.

Zwracam specjalną uwagę na następujące punkty „Instrukcji strzeleckiej”: 4, 5, 12, 53, 54, 55, 102, 114, 116, 121, 122, 123, 192, 193, 194, 195, 197, 198, 199, 202, 206, 207, 208, 209, 210, 211.

Cel wyszkolenia strzeleckiego zostanie osiągnięty, jeżeli ono będzie prowadzone systematycznie, z wielką starannością i jaknajdokładniej.

Na każdym wykładzie należy pokrótce powtórzyć poprzedni.

Sprzęt do ćwiczeń strzeleckich powinien być zawsze zgóry jaknajstaranniej przygotowany.

2. WYSZKOLENIE BOJOWE.

- Podręczniki: 1) Regulamin Piechoty cz. I i II (R. p.).
 2) Regulamin służby polowej t. I i II (R. sł. pol.).
 3) Kara, Pęczkowski, Rzepecki: „Zbiór ćwiczeń bojowych“ (Z. ć. b.).

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2.IX	Ogólne zasady walki żołnierza piechoty (prowadzić w formie pogadanki).	R. p. cz. II str. 9—12 p. 11
2	1.X.	Drużyna bojowa — jej skład i podział funkcji w sekcjach—objaśnić: sekcja fizyljerska—ogień, sekcja grenadjerska—ruch.	R. p. cz. I str. 24—25 punkt 46—47
3	3.X.	Musztra luźna drużyny—rozwijanie: kolumnienki, całą drużyną, sekcjami marsz i zatrzymanie, zmiany odstępów i odległ.	R. p. cz. I str. 76—78 punkt 243—251
4	„	To samo co godz. 3-cia.	
5	1.XI.	O terenie, wykorzystaniu terenu, łopatec saperskiej, skokach (pokazać jak należy wykonywać skok).	
6	2.XII.	Ubezpieczenie na postoju: ogólnie o czatach; szczegółowiej placówka — zadanie, rozmieszczenie, oznaczenie, siła i skład, zachowanie.	R. sł. pol. t. I str. 87—89 p.65—67i71—72
7	2.I.	Musztra luźna drużyny — rozsypywanie: tyraljerska, jedna fala, w dwie fale, różne odstępy.	R. p. cz. I str. 78—80 punkt 252—261
8	„	To samo co godz. 7-a.	
9	2.II.	Ubezpieczenie na postoju: czujka—zadanie, oznaczenie, siła, rozmieszczenie, zachowanie, zmiana, przekroczenie linii czujek, podsłuchy.	R. sł. pol. t. I str. 89-93 punkt 73-82 i str. 88 p. 68 i str. 95 p. 86

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
10	2.II.	To samo co godz. 9-ta.	
11	3.III.	Ubezpieczenia w marszu: ogólnie o straży przedniej, bocznej, tylnej, szczegółowo—szpica i szperacze, patrole.	R. sł. t. I str. 66-67 p. 11 str. 94 - 95 punkt 83 i 84.
12	2.V.	Musztra luźna drużyny: ruchy tyraljerki i ogień.	R. p. cz. I str 80-82 p. 262-273 str. 52-53 punkt 140-146.
13	„	To samo co godz. 12-ta.	
14	1.VI.	Charakterystyka walki z kawalerją; repetycje i powtórzenie całego przerobionego materiału.	R. sł. pol. t. II str. 78 p. 144
15	3.VI.	Repetycje i powtórzenie całego przerobionego materiału.	

B. W O B O Z I E.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2	Ćwiczenie 5-te i 8-me. Wykorzystanie terenu.	str. 27 - 29 i str. 31 - 32 Z. ć. b.
2	3	Ćwiczenie 10-te i 13-te. Obserwacja w miejscu i w ruchu.	str. 35 - 36 str. 39 - 42 Z. ć. b.
3	4	Musztra luźna drużyny: rozwijanie i roz-sypywanie.	R. p. cz. I str. 76 - 82
4	5	Ćwiczenie 30-te. Obserwacja.	str. 63 - 66 Z. ć. b.
5	7	Ćwiczenie 34-te—szperacze. Ćwiczenie w służbie gońca.	str. 69 - 70 str. 71 - 72 Z. ć. b.
6	10	Ćwiczenie 47-me — sekcja na placówce.	str. 96-97 Z. ć. b
7	11	Ćwiczenie 52-e } Ćwiczenie 56-e } ćwiczenia w natarciu. Ćwiczenie 58-e }	str. 102 str. 108 str. 109 - 110 Z. ć. b.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
8	15	Ćwiczenie 61-e. Drużyna jako szpica w marszu zdala od nieprzyjaciela.	str. 120 - 124 Z. ć. b.
9	16	Ćwiczenia 62-e, 63-e i 64-e. Drużyna jako placówka i zmiana placówki.	str. 124 - 131 Z. ć. b.
10	16	To samo co godz. 9-ta.	
11	16	To samo co godz. 9-ta.	
12	17	Ćwiczenie 65-te. Patrol ubezpieczający z czaty.	str. 132 - 134 Z. ć. b.
13	18	Ćwiczenie 66-te. Patrol zwiadowczy z czaty.	str. 134 - 137 Z. ć. b.
14	19	Ćwiczenie 67-e—drużyna jako szpica w walce z kawalerją. Musztra luźna drużyny: rozwijanie i rozsypywanie.	Z. ć. b. str. 138 - 134 R. p. cz. I str. 76 - 82
15	21	Ćwiczenie 73-e—drużyna w marszu zbliżania.	Z.ć.b.str.148-151
16	22	Ćwiczenie 73-e. Marsz w trudnym, poprzerynanym i pokrytym terenie.	str. 151 Z. ć. b.
17	22	To samo co godz. 16-ta.	
18	22	To samo co godz. 16-ta.	
19	23	Ćwiczenia 75-e i 76-e. Natarcie i szturm.	str. 155 - 163 Z. ć. b.
20	23	To samo co godz. 19-ta.	
21	25	Ćwiczenie 80-e. Zachowanie się drużyny zatrzymanej ogniem.	str. 164 - 166 Z. ć. b.
22	27	Ćwiczenie 86-e. Drużyna, jako patrol dla nawiązania styczności.	str. 175 - 179 Z. ć. b.
23	27	To samo co godz. 22-ga.	
24	28	Ćwiczenie 87-e. Drużyna w natarciu na pozycję ufortyfikowaną.	str. 179 - 182 Z. ć. b.
25	28	To samo co godz. 24-ta.	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

W ciągu 10 mies. przechodzi harcerz wyszkolenie bojowe tylko teoretycznie w formie wykładów, a właściwe wyszkolenie bojowe przechodzi dopiero w obozie. Dla urozmaicenia należy w ciągu 10 mies. wykorzystywać wycieczki niedzielne do ćwiczeń bojowych. Musztrę luźną drużyny należy prowadzić na boisku lub w polu.

Instruktor, prowadzący wyszkolenie bojowe, musi się jaknajdokładniej zapoznać z książką „Zbiór ćwiczeń bojowych”—Kary, Pęczkowskiego i Rzepeckiego, a w szczególności z „Ogólnymi wskazówkami co do organizowania ćwiczeń” (str. 9—18).

Każde ćwiczenie musi być jaknajsumienniejszym przygotowane—teren uprzednio wybrany, sprzęt potrzebny przejrany i skontrolowany.

Po każdym ćwiczeniu musi nastąpić krótkie omówienie tego ćwiczenia.

3. NAUKA O BRONI.

- Podręczniki: 1) Dziegielewski: „Karabin franc. piechoty”. (K.f.p.)
 2) T. Felsztyn: „Karabin piechoty Mausera”. (K.p.M.)
 3) T. Felsztyn: „Ręczny karabin maszynowy”.
 4) Kwaciszewski i Kramczyński: „Karabin maszynowy Maxima”. (K. m. M.).

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2.IX.	Berthier: Ogólna charakterys. kb. i główne części składowe. Mauser: Ogólna charakterystyka karab. i główne części składowe.	k. f. p. str. 5-6 k. p. M. str. 3-4
2	4.XII.	Berthier: Opis lufy, przyrządu celowniczego, łoża, okucia i bagnetu (ogólnie). Mauser: Opis lufy, przyrządu celowniczego, obsady (ogólnie).	str. 6-8 str. 13-15 k. f. p. k. p. M. str. 4-9

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
3	4.I.	Berthier: Opis zamka, rozbieranie i składowanie zamka. Mauser: Opis zamka, rozbieranie i składowanie zamka.	k. f. p. str. 8-9, 22 i 23 k. p. M. str. 9-11 i 21-24
4	3.II.	Berthier: Opis obsady zamkowej, mechanizmu spustowego, magazynka, przyborów i amunicji (ogólnie). Mauser: Opis przyrządu spustowego, przyrządu podającego, łoża, okucia, bagnetu i przyborów (ogólnie).	k. f. p. str. 10-12 i 15-16 k. p. M. str. 11 - 17
5	4.III.	Berthier: Działanie broni: obcieranie karab., ładowanie i zamykanie karab. Mauser: Działanie broni.	k. f. p. str. 16 - 18 k. p. M. str. 17 - 20
6	2.IV.	Berthier: Działanie broni: ściąganie i celowanie. Mauser: Ładowanie i zabezpieczanie. Amunicja.	k. f. p. str. 18 - 21 k. p. M. str. 20 - 21 str. 25 - 26
7	1.VI.	Berthier: Repetycje i powtórzenie całego karabinu. Mauser: Repetycje i powtórzenie całego karabinu.	
8	1.V.	Berthier: To samo co godz. 7a. Mauser: To samo co godz. 7a.	

B. W O B O Z I E.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2	Ręczny karabin maszynowy — opis.	
2	5	Ręczny karabin maszynowy — działanie.	

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
3	9	Ręczny karabin maszynowy — jak się z niego strzela i powtórzenie.	
4	12	Ciężki karabin maszynowy „Maxim”, opis ogólny i charakterystyka tej broni, części składowe, rozkładanie i składanie.	k. m. M. str. 4 - 8
5	14	Współdziałanie wszystkich części k.m.M. Ładowanie i wyładowanie, jak się strzela. Powtórzenie k. m. M.	k. m. M. str. 28 - 30

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Harcerz musi poznać karabin, z którego strzela (podaję Berthiera i Mausera—uczyć tylko jednego, zależnie od tego, jaki jest używany w danym oddziale).

Nie wymagać, by znał dokładnie opis, a baczniejszą zwrócić uwagę na działanie broni.

Każdy wykład podzielić sobie na dwie części: w pierwszej—wykładać, w drugiej za pomocą pytań skierowanych do harcerzy, zdać sobie sprawę, czy wszystko zrozumieli.

4. WALKA NA BAGNETY.

Podręcznik: „Instrukcja walki na bagnety“.

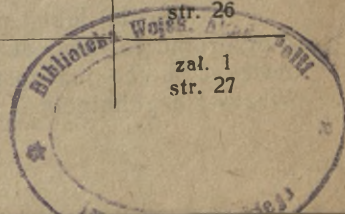
A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz'	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2.IX.	Znaczenie walki na bagnety. Ćwiczenia wstępne, lekcja 1-sza.	str. 7 zał. 1
2	4.IX.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 1-sza. Postawa szermiercza, złożenie zwykłe, spoczynj.	zał. 1. str. 13 - 15
3	2.X.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 1-sza. Złożenie krótkie, górne i dolne, na bagnety.	zał. 1. str. 15 - 16

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
4	4.X.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 2-ga. Dwiema pchnij.	zał. 1 str. 17 - 18
5	3.XI.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 2-ga. Zmiany postaw wprzód, wtył i w miejscu.	zał. 1 str. 17 - 18
6	1.XII	Ćwiczenia wstępne, lekcja 2-ga. Jedną pchnij.	zał. 1 str. 20 - 21
7	4.XII	Ćwiczenia wstępne, lekcja 3-cia. Kroki wprzód, wtył, w lewo, w prawo.	zał. 1 str. 18 - 19
8	3.I.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 3-cia. Krótki cios.	zał. 1 str. 21
9	3.II.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 3-cia. Zwroty w prawo, w lewo, wtył.	zał. 1 str. 19
10	4.III.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 4-ta. Z boku cios.	zał. 1 str. 21 - 22
11	3.IV.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 4-ta. Długi cios.	zał. 1 str. 22 - 23
12	3.V.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 4-ta. Wtył cios.	zał. 1. str. 23

B. W O B O Z I E.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	1	Ćwiczenia wstępne, lekcja 5-ta. Odbicia: w lewo, w prawo, w górę, w dół.	zał. 1. str. 24 - 25
2	3	Ćwiczenia wstępne, lekcja 5-ta. Ćwiczenia na komendę.	zał. 1 str. 26
3	5	Ćwiczenia wstępne, lekcja 5-ta. Ćwiczenia ze wskaźnikiem.	zał. 1 str. 27

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
4	7	Ćwiczenia wstępne, lekcja 6-ta. Ćwiczenia z manekinem.	zał. 1 str. 27 - 28
5	9	Ćwiczenia wstępne, lekcja 6-ta. Ćwiczenia zbiorowe.	zał. 1 str. 28 - 29
6	11	Budowa toru szermierczego (prymitywnego).	str. 37
7	11	To samo co godz. 6-ta.	
8	15	Ćwiczenia wstępne, lekcja 6-ta. Ćwiczenia szybkości na torze szermierczym.	zał. 1 str. 30
9	18	Ćwiczenia wstępne, lekcja 7-a. Ćwiczenia celności na torze szermierczym.	zał. 1 str. 30 - 31
10	19	Ćwiczenia wstępne, lekcja 7-a. Walka z instruktorem.	zał. 1 str. 31 - 32
11	21	Ćwiczenia wstępne, lekcja 8-a. Walka z 1 przeciwnikiem.	zał. 1 str. 32 - 33
12	23	Ćwiczenia wstępne, lekcja 8-a. Walka z 2—3 przeciwnikami.	zał. 1 str. 32 - 33
13	24	Zawody szermiercze.	str. 35 - 36
14	24	To samo co godz. 13-ta.	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Każda lekcja winna być poprzedzana krótkimi (5 min.) ćwiczeniami wstępnymi.

Należy uważać, aby harcerze wykonywali wszystkie ruchy dokładnie, starannie i energicznie.

Na każdej lekcji po ćwiczeniach wstępnych, należy pokazać i przerobić to, co jest w programie danej lekcji, a potem przećwiczyć to, co już zostało na poprzednich lekcjach opanowane. Wszystkie pchnięcia i ciosy należy ćwiczyć i „z wypadem”.

Instruktor, prowadzący walkę na bagnety, powinien zapoznać się szczegółowo z „Instrukcją walki na bagnety” a szczególnie zwrócić uwagę na „Metodę nauczania” str. 7—12.

5. GRENADJERKA

Podręczniki: „Instrukcja grenadjerska” (Instr. gren.)
Rowecki: „Granaty ręczne i karab.” (Gr. r. i k.)

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	3.IX.	Znaczenie walki granatami. Granaty ręczne, ich podział i charakterystyka, zapalniki (ogólnie).	ln. gr. str. 1 - 2 gran. r. i k. str. 10 - 20
2	1.X.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 1-sza. Postawa do rzutu stojąc w prawo i w lewo.	str. 16 - 17 str. 19 - 20 Instr. gren.
3	3.X.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 1-sza. Postawa do rzutu kłęcząc w prawo i w lewo.	str. 16 - 17 str. 20 Instr. gren.
4	2.XI.	Francuski granat ręczny „F ₁ “. Francuski granat ręczny „O. F.“	str. 24 - 26 str. 26 - 28 gr. r. i k.
5	2.I.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 1-sza. Postawa do rzutu leżąc w prawo i w lewo.	str. 16 - 17 str. 20 - 21 Instr. gren.
6	2.II.	Niemiecki granat ręczny jajowy. Niemiecki granat ręczny trzonowy.	str. 20 - 21 str. 21 - 23 Gr. r. i k.
7	1.IV.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 1-sza. Rzut ręką (prawą i lewą), wyprostowaną stojąc.	str. 16 - 17 str. 25 - 28 Instr. gren.
8	3.IV.	Granaty karabinowe, ich użycie. Granat karabinowy franc. V.B. i garłacz.	str. 44 - 45 str. 39 - 43 Gr. r. i k.
9	2.V.	Ćwiczenia wstępne, lekcja 2-ga. Rzut ręką (prawą i lewą), wyprostowaną kłęcząc.	str. 16 - 17 str. 29 - 30 Instr. gren.
10	3.VI	Repetycje — powtórzenie granatów.	

B. W O B O Z I E.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2	Ćwiczenia wstępne, lekcja 2-ga. Rzut ręką wyprostowaną, leżąc.	str. 16 - 17 str. 31 - 32
2	4	Ćwiczenia wstępne, lekcja 2-ga. Rzut ręką ugiętą, stojąc i klęcząc.	str. 16 - 17 str. 33 - 34
3	7	Ćwiczenia wstępne, lekcja 2-ga. Ćwiczenia w utrzymywaniu kierunku.	str. 16 - 17 str. 37
4	9	Ćwiczenia wstępne, lekcja 3-cia. Ćwiczenia w donośności rzutu.	str. 16 - 17 str. 37
5	12	Ćwiczenia wstępne, lekcja 3-cia. Ćwiczenia w celności rzutu.	str. 16 - 17 str. 37
6	14	Ćwiczenia wstępne, lekcja 3-cia. Ćwiczenia w rzucaniu szybkim.	str. 16 - 17 str. 37
7	15	Ćwiczenia wstępne, lekcja 4-ta. Ćwiczenia w rzucie z okopu.	str. 16 - 17 str. 39 - 41
8	17	Rzucanie ostrych granatów.	str. 41 - 49
9	17	To samo co godz. 8-a.	
10	20	Ćwiczenia wstępne, lekcja 4-ta. Postawa do strzału granatem V. B.	str. 16 - 17 str. 56
11	23	Ćwiczenia wstępne, lekcja 4-ta. Przygotowanie broni do strzału grana- tem V. B. i celowanie.	str. 16 - 17 str. 57 - 59
12	25	Ostre strzelanie granatami V. B.	str. 60 - 61
13	25	To samo co godz. 12-ta.	
14	25	To samo co godz. 12-ta.	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Przed przystąpieniem do prowadzenia grenadjerki, musi się instruktor dokładnie zapoznać z „Instrukcją grenadjerską“, zwracając baczną uwagę na „Metodę wyszkolenia“ i „Podział i tok wyszkolenia“ (str. 7—12).

Każdą godzinę przeznaczoną na grenadjerkę poprzedza się ćwiczeniami wstępnymi (trwają 5 min.), dobieranymi z tabelki na str. 16—17.

Wymagać od harcerzy dokładnego i energicznego wykonywania postaw i rzutów.

Pamiętać, aby lekcja była żywo prowadzona!

Grenadjerka jako ćwiczenie fizyczne ma równomiernie rozwijać tak prawą jak i lewą stronę ciała, dlatego też wszelkie rzuty należy ćwiczyć prawą i lewą ręką.

6. G A Z O Z N A W S T W O.

Podręcznik: Bartel — „Broń chemiczna“.

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2.XII	Gazy bojowe — ich podział i działanie fizjologiczne (ogólnie).	str. 24—28
2	4.I.	Maska francuska ARS — opis maski.	str. 68—71
3	2.II.	Ćwiczenia w użyciu maski francuskiej ARS.	str. 71—72
4	3.III.	Utrzymywanie i sprawdzanie maski francuskiej ARS.	str. 72—73
5	1.V.	Ćwiczenia w użyciu maski francuskiej ARS.	str. 71—72
6	3.VI.	Repetycje i powtórzenie przerobionego materiału.	

B. W O B O Z I E.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	1	Obrona zwierząt.	str. 99—102
2	4	Schrony przeciwgazowe (ogólnie) i zachowanie się w czasie napadu i po napadzie.	str. 104—106 str. 107—109

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
3	7	Pierwsza pomoc zatrutym gazami.	str. 111
4	10	Obrona ludności cywilnej — co harcerz może zrobić.	str. 112
5	15	Repetycje — powtórzenie przerobionego materiału.	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

W wojnie światowej walka chemiczna odegrała już dużą rolę, a przepowiadają, że w razie nowego zbrojnego konfliktu znaczenie jej jeszcze wzrośnie. Znajomość więc indywidualnej obrony musi się stać powszechną, a harcerze w myśl swej idei służenia bliżnim, muszą wiedzieć jak się zachować i jak pomagać ludności i zwierzętom w razie napadu gazowego.

Wykłady i ćwiczenia z gazoznawstwa mają harcerzowi ułatwić spełnienie tych zadań.

7. T E R E N O Z N A W S T W O.

Podręcznik: Lewakowski — „Terenznawstwo i kartografia wojskowa”.

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2.XI.	Pojęcie terenu i jego podział — główne rodzaje terenów.	str. 3—4
2	4.XI.	Przedmioty terenu: szata roślinna, lasy, osady i budynki, komunikacje i ich znaczenie (ogólnie). Rzeźba terenu (p. 179, 188 i kształty góry, ogólnie 217.)	str. 31—49 punkt 90, 102 (lasy) 122, 145, 147 str. 53—77
3	3.XII	Mapa, podziałka: liczebna, wymierna i nonjunowa, rodzaje map.	str. 78—82

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
4	3.I	Znaki konwencjonalne—rysunek poziomy terenu.	str. 91 - 92 i tabl. ze znak. konwencjon.
5	1.II.	To samo co godz. 4-ta.	
6	3.II.	Rysunek pionowy terenu — warstwice.	str. 92 - 93
7	1.III.	Rysunek pionowy terenu — system kreskowy.	str. 93 - 95
8	1.IV.	Mapa niemiecka lub polska 1:100000 Czytanie mapy (opisać dowolnie wybrany cm. ² mapy).	str. 109 - 110
9	4.IV.	Profilowanie — na podstawie map poziomicowych (prowadzić w formie ćwiczenia).	str. 125 - 126
10	„	To samo co godzina 9-ta.	
11	3.V.	Repetycje i powtórzenie materiału przerobionego.	
12	„	To samo co godz. 11-ta.	

B. W O B O Z I E.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2	Orjentowanie mapy. Ogólne zasady orjentowania się.	str. 132 str. 139 - 142
2	6	Orjentowanie mapy — wyznaczanie stron świata za pomocą kompasu, słońca, zegarka, gwiazdy polarnej, księżyca, wskazówek przyrody.	str. 133 - 138

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
3	8	Orientowanie mapy za pomocą przedmiotów terenowych: stanowisko na mapie znane, stanowisko nieznanie tylko linja, zupełnie nieznanie stanowisko.	str. 138—139
4	13	Ćwiczenia w orientowaniu mapy: wszystkie możliwe sposoby.	
5	16	Szkice topograficzne: „na oko”, z dwu stanowisk z przyjęciem podstawy.	str. 149—150
6	20	Ćwiczenie: rysowanie szkicu na oko i z dwu stanowisk.	
7	21	Szkice topograficzne: podczas pochodu i dokładny większego terenu.	str. 150—151
8	26	Szkice widokowe.	str. 153—160
9	27	Ćwiczenie: rysowanie szkicu podczas pochodu i dokładny większego terenu.	
10	27	To samo co godz. 9-ta.	
11	28	Rysowanie szkicu widokowego.	
12	28	To samo co godz. 11-ta.	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Kłaść duży nacisk na praktyczną stronę terenoznawstwa, gdyż teoretyczna jest przeważnie przez harcerzy 16-letnich już opanowana.

Wykłady ilustrować rysunkami na tablicy.

8. SŁUŻBA ŁĄCZNOŚCI.

Podręczniki: 1) M.S.Wojsk. „Polowe aparaty telefon.“ (Pol. ap. tel.)
2) M.S.Wojsk. „Polowe łącznice telef.“ (Pol. łącz. tel.)

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	2.X.	Sygnalizacja ręczna. Alfabet Morse'a. Stacja sygnalizacyjna. Forma depeszy.	
2	1.XII	Ćwiczenia: sygnalizacja ręczna.	
3	2.III.	Gońcy piesi, konni, rowerzyści, psy mel- dunkowe, gołębie pocztowe.	
4	4.III.	Balony na uwięzi, samoloty, łączność z sa- molotem. Znaki tożsamości samolotów.	
5	2.IV.	Sygnalizacja świetlna. Francuski aparat S. B. 10.	

B. W O B O Z I E.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	3	Ogniwo patrolowe. Baterja telefoniczna polowa.	str. 5 - 7 str. 13 - 17 Pol. ap. tel.
2	5	Baterja polowa W. 16.	str. 17 - 24 Pol. ap. tel.
3	10	Ćwiczenia: Sygnalizacja ręczna — linja stacji sygnalizacyjnych (stacja pośrednia).	
4	10	To samo co godz. 3-a.	
5	13	Aparat patrolowy brzęczykowy.	str. 28 - 43 Pol. ap. tel.
6	18	Budowa linji telefonicznej — praktycznie, podśuchiwanie rozmów.	
7	18	To samo co godz. 6-ta.	

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
8	22	Łącznica brzęczykowa ze wskaźnikami nowego systemu i jej obsługa.	str. 62 — 79 Pol. łącz. tel.
9	24	Budowa linii telefonicznej — praktycznie i przyjmowanie fonogramów.	
10	24	To samo co godz. 9-ta	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Przy nauce służby łączności, nie chodzi o to, aby harcerz miał jaknajwięcej teoretycznych wiadomości. Teorii tylko tyle, ile potrzeba do używania środków łączności. Kłasić główny nacisk na praktyczne ćwiczenia.

9. UMOCNIEŃ POLOWE.

Podręcznik: Rowecki — „Umocnienia polowe“ (z atlasem).

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	3.XI	Ogólnie o umocnieniach polowych — ich znaczeniu. Łopatką saperską.	str. 7—8
2	4.I	Umocnienia polowe w natarciu: wnął strzelecki, dół strzelecki, okop, maskowanie.	str. 8—10
3	1.III	Umocnienia polowe w obronie: budowa okopu, rowy łącznikowe, ulepszenia w okopach.	str. 10—20
4	3.IV	Przeszkody i wytrzymałość osłon.	str. 21—27
5	1.V	Niszczenie i przekraczanie przeszkód.	str. 60—63

B. W OBOZIE.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	3	Kopanie wnątku strzeleckiego.	
2	8	Kopanie rowu strzeleckiego.	
3	8	To samo co godz. 2-ga.	
4	8	To samo co godz. 2-ga.	
5	12	Budowa ziemianki.	str. 70—71
6	12	To samo co godz. 5-ta.	
7	13	To samo co godz. 5-ta.	
8	13	To samo co godz. 5-ta.	
9	20	Budowa stanowiska dla c. k. m.	
10	20	To samo co godz. 7-ma.	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Instruktor, prowadzący wykłady i ćwiczenia z „Umocnień polowych“, powinien wpoić w harcerza, że w dzisiejszej wojnie obok karabina, maski gazowej i granatów bardzo duże znaczenie ma łopatkę saperską. Harcerz powinien się nauczyć celowo wykorzystywać łopatkę saperską.

Największy nacisk położyć na ćwiczenia praktyczne.

10. MUSZTRA FORMALNA.

Podręcznik: „Regulamin piechoty cz. I“.

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	4.IX	Musztra bez broni: postawa zasadnicza, spocznij, zwroty głowy, marsz, krok równy, krok dowolny, stój, bieg, zwroty.	str. 40—42

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
2	1.X.	Musztra z karabinem: postawa zasadnicza, na ramię broń, do nogi broń, prezentuj broń, za szyjkę broń.	str. 42—45
3	4.X.	Musztra z karabinem: klęknij, padnij, pasy zdłuż.	str. 42—45
4	1.XI.	Zbiórki: w dwuszeregu, w szeregu, w dwójkach, w rzędzie, w marszu; rozejść się, odliczanie, równanie, czwórki.	str. 69—74
5	1.I.	Odstępowanie, łączenie, marsz w kolumnie czwórkowej, w kozły broń, stanie w prawo (w lewo).	str. 71—74

B. W O B O Z I E.

Godz.	Dzień	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	6	Zdejmowanie ryszunku, pasy zdłuż, na pas broń.	str. 45 i str. 74—75
2	17	Powtórzenie całej musztry formalnej.	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Musztrą formalną nie należy harcerzy przemęczać. Trzeba jednak doprowadzić do tego, by ruchy były energiczne, krok sprężysty.

Po zapoznaniu harcerzy z tem, co nowego jest w programie, należy ćwiczyć to, z czem zapoznali się harcerze już na poprzednich ćwiczeniach.

Musztrę formalną należy prowadzić bezwzględnie na boisku, a nie w pokoju.

Dbać, żeby nastrój był wesoły.

W czasie marszu śpiewać!

11. REGULAMIN SŁUŻBY WEWNĘTRZNEJ.

Podręcznik: „Regulamin służby wewnętrznej“ cz. I i II.

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	4.X	Siła zbrojna Rzeczyposp., zwierzchnicy siły zbrojnej, powołanie do stanu żołnierskiego, zadania siły zbrojnej, wartość siły zbrojnej, stopnie wojskowe (stany osobowe żołnierzy).	str. 5—7 str. 19—20
2	4.II	Cnoty żołnierskie — porównać z prawem harcerskiem. Artykuły wojenne (ogólnie).	str. 7.—11

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Wykłady prowadzić w formie pogadanek.

Podkreślać: wystarczy być dobrym harcerzem, ażeby być dobrym i honorowym żołnierzem.

12. ORGANIZACJA WOJSKA.

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data przepr.	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	1.I	Uzupełnianie siły zbrojnej (Ustawa o powszechnym obowiązku służby wojskowej). Armja. Korpus. Dywizja. Pułk.	
2	1.III.	Organizacja pułku piechoty (ogólnie). Organizacja kompanji.	

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Dać tylko ogólne wiadomości — objaśnić tylko pewne terminy.

13. HISTORJA WOJSKOWOŚCI.

Podręcznik: Kukiel—„Zarys historii wojskowości w Polsce“.

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

Godz.	Data	T r e ś ć	Materiał w podręczn. na:
1	4.XI	Bitwa pod Grunwaldem.	str. 13—20
2	4.XII	Bitwa pod Obertynem.	str. 32—34
3	3.I	Wyprawy Batorego przeciw Moskwie.	str. 35—37
4	4.II	Bitwa pod Kircholmem.	str. 52—56
5	3.III	Bitwa pod Wiedniem.	str. 56—61
6	1.IV	Bitwa pod Raclawicami.	str. 86—88
7	1.V	Bitwa pod Raszynem.	str. 124—127

WSKAZÓWKI DLA INSTRUKTORA.

Historja wojskowości jest w tem ujęciu raczej opisem kilku bitew. Jednakże instruktor, wykładający historję wojskowości, powinien w krótkości scharakteryzować ogólne tło, na którem się bitwa rozegrała, oraz postacie wodzów (Jagiello-Witold, Tarnow-

ski, Batory, Chodkiewicz, Sobieski, Kościuszko, ks. Józef Poniatowski).

Oczywiście, że może tu być mowa tylko o bardzo pobieżnym poznaniu historii wojskowości, ale instruktor spełni swe zadanie, jeżeli zainteresuje i zachęci harcerzy do dalszego samodzielnego poznawania tej części dziejów ojczystych.

Wykład należy ilustrować planem danej bitwy (harcerze powinni sami te plany przerysować i powiększyć).

WYCIECZKI NIEDZIELNE i w OBOZIE.

W każdą ostatnią niedzielę miesiąca, ewentualnie w nocy z ostatniej soboty na niedzielę przeznaczają się 4 godziny na gry, zabawy, marsze i ćwiczenia. Program tych wycieczek układa kierownik przysp. wojsk. danej grupy w porozumieniu z instruktorami.

Te ćwiczenia, marsze, gry i zabawy mają być urozmaiczeniem przeważnie teoretycznej pracy w ciągu 10 miesięcy. Program niżej podany jest zupełnie ogólnikowy i dowolny — wykorzystanie tego czasu pozostawiam inicjatywie i pomysłowości kierownika i instruktorów p. w. Uważam jednak za konieczne, ażeby harcerze rzeczywiście kilka godzin w ciągu miesiąca spędzali na świeżem powietrzu za miastem w grupie, przechodzącej przysposobienie wojskowe. Przyczyni się to niewątpliwie do zżycia się chłopców, wyrobienia wesołego nastroju tak niezbędnego w pracy, oraz da możliwość kierownikowi i instruktorom p. w. lepszego poznania harcerzy.

Wskazaniem jest, ażeby w czasie marszów, zabaw i gier nie zaniedbywać śpiewu.

3 dni wycieczkowe w obozie są przeznaczone na wycieczki krajoznawcze.

PROGRAM WYCIECZEK NIEDZIELNYCH.

Miesiąc	Z a d a n i a	U w a g i
Wrzesień	Gry i zabawy za miastem.	
Październik	Marsz 10 km. w rynsztunku.	
Listopad	Marsz 10 km. w nocy. Orjentowanie się w terenie.	
Grudzień	Gry i zabawy za miastem.	
Styczeń	Wymarsz za miasto. Ocenianie odległości.	
Luty	Gry i zabawy za miastem.	
Marzec	Marsz 15 km. w rynsztunku.	
Kwiecień	Marsz w terenie nieznanym — prowadzą kolejno harcerze na podstawie mapy.	
Maj	Nocne ćwiczenia.	
Czerwiec	Zakończenie okresu 10-miesięcznego; gry i zabawy za miastem.	

GODZINOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ.

Chcąc ułatwić kierownikowi p. w. przeprowadzenie tego programu, opracowałem godzinowy rozkład zajęć, który niżej podaję.

Uwaga: cyfra w nawiasie oznacza kolejną godzinę danego przedmiotu, która w danym dniu powinna być przeprowadzona.

A. W CIĄGU 10 MIESIĘCY.

1. WRZESIEŃ.

I zbiórka	1. } 2. } 3. }	Zorganizowanie oddziału p. w. Zapoznanie ze sposobem prowadzenia pracy. Informacje.
II „	1. 2. 3.	Szkoła strzelca (1). Wyszkolenie bojowe (1). Walka na bagnety (1).
III „	1. 2. 3.	Nauka o broni (1). Szkoła strzelca (2). Grenadjerka (1).
IV „	1. 2. 3.	Walka na bagnety (2). Musztra formalna (1). Szkoła strzelca (3).

2. PAŹDZIERNIK.

I zbiórka	1. 2. 3.	Wyszkolenie bojowe (2). Musztra formalna (2). Grenadjerka (2).
II „	1. 2. 3.	Walka na bagnety (3). Szkoła strzelca (4). Służba łączności (1).
III „	1. 2. } 3. }	Grenadjerka (3). Wyszkolenie bojowe (3 i 4).
IV „	1. 2. 3.	Musztra formalna (3). Szkoła strzelca (5). Walka na bagnety (4).

3. LISTOPAD.

I zbiórka	1. 2. 3.	Musztra formalna (4). Wyszkolenie bojowe (5). Szkoła strzelca (6).
-----------	----------------	--

II zbiórka	1. Grenadjerka (4). 2. Szkoła strzelca (7). 3. Terenoznawstwo (1).
III „	1. Umocnienia polowe (1). 2. Szkoła strzelca (8). 3. Walka na bagnety (5).
IV „	1. Terenoznawstwo (2). 2. Historia wojskowości (1). 3. Regulamin służby wewn. (1).

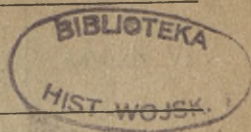
4. GRUDZIEŃ.

I zbiórka	1. Służba łączności (2). 2. Szkoła strzelca (9). 3. Walka na bagnety (6).
II „	1. Gazoznawstwo (1). 2. Wyszkozenie bojowe (6). 3. Szkoła strzelca (10).
III „	1. } Szkoła strzelca (11 i 12). 2. } 3. Terenoznawstwo (3).
IV „	1. Historia wojskowości (2). 2. Walka na bagnety (7). 3. Nauka o broni (2).

5. STYCZEŃ.

I zbiórka	1. Musztra formalna (5). 2. Organizacja wojska (1). 3. Szkoła strzelca (13).
II „	1. Grenadjerka (5). 2. } Wyszkozenie bojowe (7 i 8). 3. }

III zbiórka	1. Walka na bagnety (8). 2. Historia wojskowości (3). 3. Terenoznawstwo (4).
IV „	1. Gazoznawstwo (2). 2. Umocnienia polowe (2). 3. Nauka o broni (3).

6. L U T Y.

I zbiórka	1. Terenoznawstwo (5). 2. } 3. } Wyszkolenie bojowe (9 i 10).
II „	1. } 2. } Szkoła strzelca (14, 15 i 16). 3. }
III „	1. Walka na bagnety (9). 2. Terenoznawstwo (6). 3. Nauka o broni (4).
IV „	1. Gazoznawstwo (3). 2. Historia wojskowości (4). 3. Regulamin służby wewnętrznej (2).

7. M A R Z E C.

I zbiórka	1. Organizacja wojska (2). 2. Umocnienia polowe (3). 3. Terenoznawstwo (7).
II „	1. Grenadjerka (6). 2. Szkoła strzelca (17). 3. Służba łączności (3).
III „	1. Historia wojskowości (5). 2. Gazoznawstwo (4). 3. Wyszkolenie bojowe (11).

IV zbiórka	1. Nauka o broni (5). 2. Walka na bagnety (10). 3. Służba łączności (4).
------------	--

8. KWIECIEŃ.

I zbiórka	1. Grenadjerka (7). 2. Historja wojskowości (6). 3. Terenoznawstwo (8).
II „	1. Szkoła strzelca (18). 2. Nauka o broni (6). 3. Służba łączności (5).
III „	1. Walka na bagnety (11). 2. Grenadjerka (8). 3. Umocnienia polowe (4).
IV „	1. } Terenoznawstwo (9 i 10). 2. } 3. } Szkoła strzelca (19).

9. M A J.

I zbiórka	1. Historja wojskowości (7). 2. Umocnienia polowe (5). 3. Gazoznawstwo (5).
II „	1. Grenadjerka (9). 2. } Wyszkolenie bojowe (12 i 13). 3. }
III „	1. } Terenoznawstwo (11 i 12). 2. } 3. } Walka na bagnety (12).
IV „	1. } Szkoła strzelca (20, 21 i 22). 2. } 3. }

10. CZERWIEC.

I zbiórka	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Nauka o broni (7 i 8). 2. } 3. } Wyszkolenie bojowe (14).
II „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } 2. } 3. } Szkoła strzelca (23, 24 i 25).
III „	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grenadjerka (10). 2. Wyszkolenie bojowe (15). 3. Gazoznawstwo (6).
IV „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } 2. } 3. } Zarządzenia i informacje o obozie p. w.

b) W OBOZIE.

1 dzień	<ol style="list-style-type: none"> 1. } 2. } 3. } 4. } Szkoła strzelca (1 i 2). Walka na bagnety (1). Gazoznawstwo (1).
2 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grenadjerka (1). 2. Wyszkolenie bojowe (1). 3. Nauka o broni (1). 4. Terenoznawstwo (1).
3 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyszkolenie bojowe (2). 2. Walka na bagnety (2). 3. Umocnienia polowe (1). 4. Służba łączności (1).
4 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkoła strzelca (3). 2. Wyszkolenie bojowe (3). 3. Grenadjerka (2). 4. Gazoznawstwo (2).

5 dzień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyszukolenie bojowe (4). 2. Walka na bagnety (3). 3. Nauka o broni (2). 4. Służba łączności (2).
6 "	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Szkoła strzelca (4 i 5). 2. } 3. Musztra formalna (1). 4. Terenoznawstwo (2).
7 "	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grenadjerka (3). 2. Walka na bagnety (4). 3. Wyszukolenie bojowe (5). 4. Gazoznawstwo (3).
8 "	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Umocnienia polowe (2, 3 i 4). 2. } 3. } 4. Terenoznawstwo (3).
9 "	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walka na bagnety (5). 2. Grenadjerka (4). 3. Szkoła strzelca (6). 4. Nauka o broni (3).
10 "	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Służba łączności (3 i 4). 2. } 3. Wyszukolenie bojowe (6). 4. Gazoznawstwo (4).
11 "	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Walka na bagnety (6 i 7). 2. } 3. Wyszukolenie bojowe (7). 4. Szkoła strzelca (7).
12 "	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Umocnienia polowe (5 i 6). 2. } 3. Grenadjerka (5). 4. Nauka o broni (4).

13 dzień	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Umocnienia polowe (7 i 8). 2. } 3. Terenoznawstwo (4). 4. Służba łączności (5).
14 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Szkoła strzelca (8 i 9). 2. } 3. Grenadjerka (6). 4. Nauka o broni (5).
15 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyszkolenie bojowe (8). 2. Grenadjerka (7). 3. Walka na bagnety (8). 4. Gazoznawstwo (5).
16 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Wyszkolenie bojowe (9, 10 i 11). 2. } 3. } 4. Terenoznawstwo (5).
17 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. Musztra formalna (2). 2. } Grenadjerka (8 i 9). 3. } 4. Wyszkolenie bojowe (12).
18 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Służba łączności (6 i 7). 2. } 3. Wyszkolenie bojowe (13). 4. Walka na bagnety (9).
19 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Szkoła strzelca (10 i 11). 2. } 3. Wyszkolenie bojowe (14). 4. Walka na bagnety (10).
20 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. Terenoznawstwo (6). 2. } Umocnienia polowe (9 i 10). 3. } 4. Grenadjerka (10).

21 dzień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walka na bagnety (11). 2. Szkoła strzelca (12). 3. Wyszkolenie bojowe (15). 4. Terenoznawstwo (7).
22 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Wyszkolenie bojowe (16, 17 i 18). 2. } 3. } 4. Służba łączności (8).
23 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Wyszkolenie bojowe (19 i 20). 2. } 3. Walka na bagnety (12). 4. Grenadjerka (11).
24 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Walka na bagnety (13 i 14). 2. } 3. } Służba łączności (9 i 10). 4. }
25 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Grenadjerka (12, 13 i 14). 2. } 3. } 4. Wyszkolenie bojowe (21).
26 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Szkoła strzelca (13, 14 i 15). 2. } 3. } 4. Terenoznawstwo (8).
27 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Wyszkolenie bojowe (22 i 23). 2. } 3. } Terenoznawstwo (9 i 10). 4. }
28 „	<ol style="list-style-type: none"> 1. } Wyszkolenie bojowe (24 i 25). 2. } 3. } 4. } Terenoznawstwo (11 i 12).

III. JAK TEN PROGRAM WPROWADZAĆ W ŻYCIE.

Nauczeni kilkuletniem doświadczeniem, powinniśmy i w tej dziedzinie liczyć w pierwszym rzędzie na siebie samych. Mam tu na myśli przedewszystkiem inicjatywę, którą bezwzględnie sami musimy okazać, oraz tworzenie kadry instruktorskiej.

Każdemu komendantowi harcerskiemu, a przedewszystkiem każdemu drużynowemu powinno zależeć na tem, ażeby harcerze 16-letni z jego drużyny mieli możność przechodzenia przysposobienia wojskowego. W tym też celu wydziela się z drużyny na początku września wszystkich harcerzy 16-letnich i tworzy się oddział p. w. danego środowiska (zależnie od ilości będzie to drużyna, pluton, kompanja). Harcerze ci pozostają nadal ewidencyjnie w swoich drużynach i zastępach i nie zaniedbują swoich zwykłych obowiązków harcerskich.

Na zebraniu drużynowych danego środowiska organizuje się kadrę instruktorską p. w., wyznaczając kierownika p. w. i instruktorów do poszczególnych przedmiotów. Jest bardzo wskazanem, ażeby na instruktorów p. w. zaprosić w pierwszym rzędzie oficerów i podoficerów rezerwy, ewentualnie, jeżeli w danej miejscowości znajduje się garnizon, oficerów lub podoficerów czynnej służby. O pomoc w tej sprawie należy się zwrócić do oficera p. w. najbliższego pułku piechoty i do stowarzyszeń b. wojskowych (Związek oficerów rezerwy, Związek podoficerów rezerwy, Związek Hallerczyków, Związek Legionistów, Związek Dowborczyków i t. p.). Gdyby instruktorów z pośród wojskowych czynnych czy rezerwy zabrakło, powinni objąć obowiązki instruktorów p. w. instruktorzy harcerscy.

Oficer p. w. w pułku, w którego ręce leży kierownictwo p. w. na określonym terenie udzieli kierownikowi p. w. oddziału harcerskiego pomocy również pod względem zaopatrzenia oddziału w sprzęt i broń.

Po zorganizowaniu oddziału p. w., kadry instruktorskiej i otrzymaniu sprzętu i broni, należy przystąpić do ćwiczeń w myśl programu.

Kierownik p. w. musi baczyć, by punktualność i jaknajintensywniejsze wykorzystanie czasu było przestrzegane; w przeciwnym razie programu tego nie da się wyczerpać.

Zorganizowanie obozu p. w., dzięki zawsze życzliwej i daleko idącej pomocy ze strony władz wojskowych, nie powinno napotkać na większe trudności.

IV. Uwagi końcowe.

Niejednemu z pośród instruktorów hacerskich napewno nasunie się na myśl uwaga, że przysposobienie wojskowe ujęte w ten sposób może źle wpłynąć na tok pracy w drużynach.

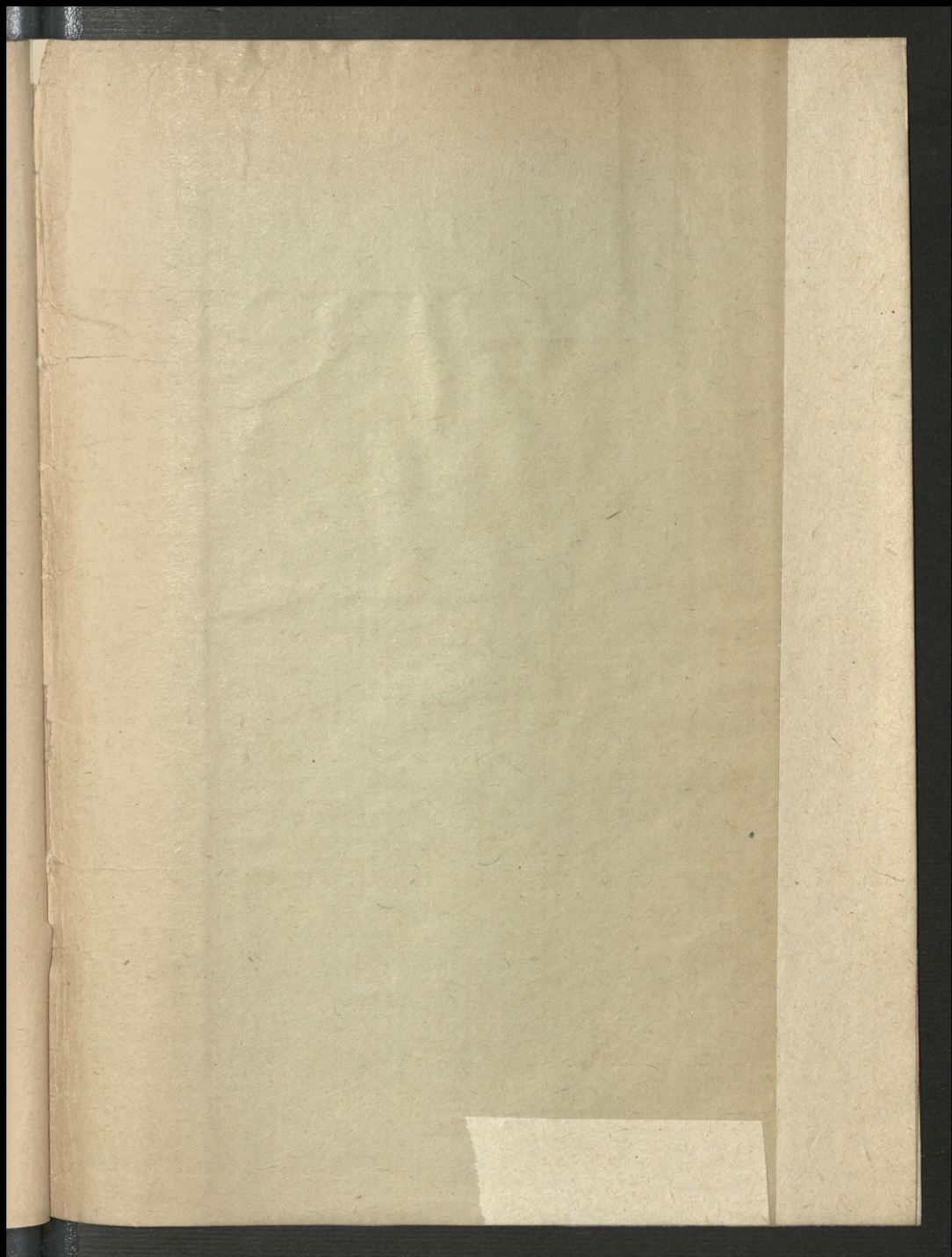
Zarzut byłby niesłuszny.

Przysposobienie wojskowe młodzieży hacerskiej tak właśnie ujęte, prowadzone bądź to przez instruktorów hacerskich, bądź też w stałym kontakcie z instruktorami i na terenie Harcerstwa nie tylko, że drużyn hacerskich nie rozbija, ale przeciwnie—przyczyni się niewątpliwie do ożywienia pracy hacerskiej wśród starszych chłopców, dając wpływ ich zainteresowaniom.

W ten sposób choć w części zaradzi się brakowi programu pracy dla starszych chłopców, a już od każdego drużynowego będzie zależało, w jaki sposób wykorzysta wiadomości, nabywane przez starszych, dla całej drużyny.

Ustaną też wtedy skargi, że harcerze, którzy lato spędzili w obozach p. w., wracają zdemoralizowani, gdyż obozy byłyby organizowane przez harcerstwo wyłącznie dla harcerzy, co daje gwarancję, że duch hacerski będzie w nich utrzymany.

73696/
1.

Biblioteka

13696/1

Naukowa

Wojewódzka Biblioteka w Kielcach